

EĞİTİM HİZMETLERİ VE YAYIN FAALİYETLERİNİN ÖNEMİ

Davetimize icabet nezaketini, inceliğini, vefakârlığını gösteren siz kardeşlerime en iyi dileklerimi sunmak istiyorum:

Allahu Teâlâ hazretleri dünya ve âhiretin en büyük hayırlarına lütuflarına erdirsin.

a. Dünya Hayatı Geçicidir

Muhterem kardeşlerim!

Dünya hayatına imtihan için geldik. Şu kürsüye gelip konuşup inip gidenler gibi buradan biz de gideceğiz. Vakfı; ikinci hayat, üçüncü hayat, dördüncü, beşinci hayat... gibi görüyorum. Çalışmaları; yaptığımız hayırların devamlılığına, gücüne kuvvetine göre bizim hayatımızdan sonra ona eklenen öteki hayatlar olarak görüyorum. Böylece cihan durdukça yaşayan kimseler olmanızı dilerim.

b. İslam'ı Bir Anda Çok Büyük

Topluluklara Ulaştırmanın Değeri

Eğitim hizmetlerinin çok önemli olduğunu, ilim çalışmalarının İslâm'da en büyük

şerefi ve kıymeti toplamış olan çalışmalar olduğunu hadîs-i şerîfler bildiriyor. Şek şüphe yok. En hayırlı payeler onlara verilmiş. Bu çalışmaların yaygın bir tarzda yapılması, mevzii ev toplantıları veya cami sohbetleri yapılmasından çok daha büyük önem taşıyor. Yaygın tarzda yapılması, fikri bizi mecmua çıkartmaya götürmüştür.

Kardeşlerimiz bizi mecmua çıkartmaya teşvik ettikleri zaman, İstanbul Üniversitesi'nden kardeşlerimiz gelip "Çıkartalım." diye teklif ettiklerinde ben dedim ki;

"Konya'dan kardeşlerimiz var, daha başka illerden müslüman kardeşlerimiz var. Onlar bu dergileri çıkartıyorlar."

"Hocam, onların kapasitesi yetmiyor. Bizim arzu ettiğimiz o değil. Evsafı daha değişik, daha kucaklayıcı, daha büyük çapta yayınların yapılmasını şarttır." dediler.

Doğruydu. Biz bu çalışmalara bu niyetle başladık. Bu kardeşlerimizi kırmamak, bir rekabet duygusu içine düşmemek ana amacımızdı. Bizden sonra yayın sahası çok renklendi, çeşitlendi. Karşı tarafın dikkatini çekecek hatta onu ürkütecek boyutlara ulaştı:

“Ne oluyor bunlara! 30-40 tane dergi çıkartmaya başladılar. Tirajları bizleri geçti. Yayınlarını topladığımız zaman bizlerden daha fazla yayın yapıyorlar!..” demeye başladılar.

c. Yayınlarımızın Arabistan’dan Amerika’ya Etkisi

Bilin ki hizmetin en önemlisi yayın sahasındaki hizmettir. Çünkü mesajınız hem yazılı kalıyor hem de her tarafa iletiliyor.

Bir müjde olarak söyleyeyim:

Dergilerimizin yazıları Amerika’da İngilizce’ye tercüme edilip de hutbelerde okunuyordu. Bana onların mektupları gelmişti. Suudi Arabistan’da çıkan, Cidde’de neşredilen bir gazetede Arapça yazıları incelerken aşinalık sezdim. İnceledim ve soruşturdum. Cidde’de çıkan gazetenin muhtevası, bizim dergilerden yararlanıyor, malzeme alıyor.

Sonra bir partinin gazetesinin hemen ilk günlerdeki belli başlı malzemesi bizim yayınlarımız oluyordu. Hatta o yönetici kardeşler diyorlarmış ki;

“Dergiler çıksa da birkaç gün rahat etsek. Onların malzemesini alsak neşretsek rahat etsek...”

d. Tüm Topluma Etkili ve Sıklıkla Ulaşmanın Değeri

Muhterem kardeşlerim!

Yayın faaliyet çok önemli bir faaliyet. Biz bu önemi gördüğümüz hâlde kusurlarımızdan çalışmalarımızı çok iyi bir tarzda götürememiş olabiliriz. İçinizden, daha iyi götürecekt arkadaşlar çıkabilir. Bu bayrağı aşağı düşürmeyin. Sura dikilmiş bu bayrak püskürtülmesin, aşağı düşmesin. Biz hizmetin daha yaygın olması, sadece öğrencilere değil halka da yönelmesi için haftalık bir derginin de çıkmasını çok zarurî, çok önemli görüyoruz. Bunun çalışmalarını yaptık, inşaallah vebal bizden gitmiştir. Bekli de beceremediğimiz için vebal yine bizim üzerimizdedir.

Haftalık dergiyi çıkartmayı gerektiren maddî potansiyeli sağlayamadık. Hâlbuki sağlayabiliriz. Hiçbir kimsenin takatinin fevkinde bir yük yüklenmemesine rağmen şu topluluk isterse haftalık bir dergiyi de çıkartır günlük bir gazeteyi de çıkartır! Sıkılmadan yorulmadan malî müzayaka içine, sıkıntı içine düşmeden cemaatimiz bunu yapabilir. Fakat istemek lazım,

arzu etmek lazım. Talep etmek lazım ve talep için koşmak lazım.

Haftalık bir dergiyi çok önemli görüyorum. Çünkü cevapların ayda bir verilmesi yeterli olmuyor. Bir haftalık dergi bizi de eğitecek bir çalışmadır.

Çok daha sıcak, kucaklayıcı bir yayın çıkartabiliriz. Onun için haftalık dergi ve günlük gazete çalışmasına eğilmenizi, bir dahaki toplantıya kadar bu hususta çalışmanızı olgunlaştırmanızı dilerim, temenni ederim, beklerim. Allah muvaffak eylesin.

Sayın başkanın ifade ettiği gibi şubelerimizin illere ve ilçelere ulaştırılması gereklidir. Mantık bunun böyle olması gerektiğini hemen gösteriyor. Bu toplantılara iştirak eden, çalışmaları dinleyen herkes bunun böyle olması gerektiğine gönülden inanıyor. Çalışmalarımız güzel olduğu için bu güzelliğın her yere gitmesi lazım. Ayrıca bir noktada Ruşen Bey -Allah razı olsun- kısmen dikkatimizi çekmişti:

e. Çağın Tüm Etkili İletişim Araçlarını Kullanmak

Dış dünyada çok hızlı gelişmeler ile karşı karşıyayız. Dışımızdaki insanlar modern ilmin

en son verilerine göre çalıştıkları için kompüterlerle çalıştıkları için; çalışmalarını çok güzel hesaplara, ince detaylı hesaplara istinat ettirdikleri için çok hızlı gelişme gösteriyorlar ve tedbirden tedbire, oyundan oyuna geçiyorlar. Eğer biz hâlâ gerilerde kalırsak; aynı aletleri, aynı imkânları, aynı bilimsel araçları kullanmazsak geri kalırız. Geri kaldığımız zamanda sadece biz zarar etmeyiz. Çünkü dünya politikasında girdiğimiz yüz sene içinde müslümanların söz sahipliğini kaybetmesinden milyarlarca insan zulme uğramıştır. Müslümanların iyi çalışmamasından milyarların kanı akmıştır.

Onun için müslümanların, iyi insanların, dürüst insanların, inananların, Allah'a hesap vereceğinin şuurunda olan insanların inandığı, bildiği ve yetişmiş olduğu görgü ve bilgi seviyesinin gösterdiği gösterge derecesinde mesul olduğu kanaatindeyim. Çağın tüm icatlarını kendi mesleğinde sağlayan insanların inancına ve ümmetine hizmette bu imkânları tahsis etmediği zaman vebal altında kalacağı kanaatindeyim. Onun için hepiniz tüm imkân ve mük-

tesebatınızla; doçentliğinizle, profesörlüğünüzle, yüksek mühendisliğinizle, genel müdürlüğünüzle, Amerika görmüştüğünüzle, Avrupa tanımışlığınızla, büyük planlamalar yapmış planlamacılığınızla [ümmete hizmet etmelisiniz]. Projeler geliştirmiş, bugün memleketin yüzünü güldüren projeleri kurmuş, temellerini atmış ve yürütmüş kimseler olarak aynı görgü ve bilgiyle bu halka hizmet etmezseniz hizmetinizdeki, tekâsül nispetinde, hizmetinizdeki yüzde firesi nispetinde vebal altında kalırsınız. Hem vicdanınız sizler hem sorgu suale mâruz kalırsınız, hep birlikte mâruz kalırız. Hissettiğimizi yapmalıyız. Bu çalışmalarını yaparken çok geniş bir yüreğe, çok geniş bir gönle sahip olmak durumundayız.

Kendi kendinizi incelediğiniz zaman hemen anlarsınız: İnsan kusursuz olmuyor. Her insan birtakım kusurlar ile mualleldir; sakattır, eksiklidir, kusurludur, zaafıdır. Günahlıdır, yüzü karadır. Özel hayatında, tercihlerinde, ahlâkında kusurlar vardır. Bizim de öyledir. Hiçbir kimse bu kusurlardan salim değildir. Büyük zatlar yaşadılar gittiler. Biz onların arkasından onları seven insanlar olarak kaldık.

Tek meziyetimiz onların yolunda ağır aksak, düşe kalka yürümeye çalışmamızdır.

Muhakkak eksliğimiz vardır. Kendi eksiklerimiz başkalarının eksiklerini af ile karşılamaya bir sebep olsun. “Madem kendim eksikliyim, öbür kardeşim de eksikli olabilir...” diyerek kusurlarını hoş görelim. Bu kusurları hoş görme, sosyal bir zarar verme noktasına kadar tahammül edilebilir bir şeydir. Ondan sonra;

Kuli'l-hakka velev kâne mürren, “Acı da olsa hakkı söyle!” kaidesi yürür.

أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ

Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkın inde sultânin câirin.

“Cihadın en üstünü zalim hükümdarın karşısına çıkıp hak sözü söylemektir.” noktasına gelebilir.

Lâ ilâhe illallah diyen her insanı sevgi ile karşılayabilmeliyiz. Hoş görebilmeliyiz. Günahını hoş görmek değil de imanını beğenmek! Bizim kardeşimiz olduğunu hissetme suretiyle, hatta tüm insanları Hz. Âdem dedemizden *aleyhisselam* kardeşlerimiz olduğu için hoş gö-

rebiliriz. Hepsinin içinde müslüman olma potansiyeli saklı olduğu için şu anda mü'min olmasalar bile belki olur, diye hoş görebiliriz. Belki olabilir, diye öyle çalışmalıyız.

Dün sayın başkanımız bir mesele anlattılar, bir toplantıyı anlattılar: Toplantıya tebrik telgrafları gelmiş, salondan yuhalar yükselmiş.

Olmaz. Bir toplantıya tebrik telgrafı gönderen bir kimse salon tarafından yuhalanmaz. Yuhalanırsa salonun kalitesi düşük demektir. Uzatılan el itilmez. Verilen selamı almak farzdır.

f. Müslümanın Her İnsanla İletişim Tarzı

Muhterem kardeşlerim!

O bakımdan ayırıcı kusurlu noktalar bulmak yerine toplayıcı, müşterek noktalar bulmaya çalışmalıyız. Bunun güzel emarelerini kardeşlerimizin çalışmalarından görüyoruz ve muhtelif ekollere, mekteplere bağlı olup orarlardan yetişmiş olan kardeşlerimizin bize sıcak bakışlarından görüyoruz; mutlu oluyoruz. Bizi yabancı saymıyorlar. Başka bir mektepte okumuş olmasına rağmen bizi de kardeş sayıyorlar.

Demek ki günahkâr bile olsa günahına ta-
viz değil ama bizimle bir müşterek noktası var
diye hoş görerek darıltmadan dışlamadan suça
itmeden ille menfî bir şey yapacak hâle düşür-
meden düşmüşün elinden tutup kaldırmaya,
çamurdan çıkartmaya çalışarak biraz doktor
gibi çalışmalıyız. Bir mecnun, bir hasta bir kriz
anında doktora yumruk bile sallayabilir ama
doktor yine onun iyiliğine çalışır. Bir baba gibi,
bir ağabey gibi çalışmalıyız. Yaratılanı yara-
tandan dolayı hoş görmezsek birlik ve beraber-
liği, bütünlüğü sağlayamayız!

Yaratandan ötürü!

“Ben sana yapacağımı bilirdim, evelallah
senin gibi üç tanesini tepelerim ama yaranan-
dan ötürü seni affediyorum. Ben senin ağzının
payını vermekten âciz değilim...”

Oruçlu olan insanın kendisine gelip sata-
şan kimseye; *Innî sâimun innî sâimun*, “Ben
sana uymam, ben oruçluyum.” dediği gibi ol-
malıyız.

Yaratılanı yaratandan dolayı affedebil-
meli, hoş görmeliyiz. Bu çok önemli bir me-
sele! Bunu yapmacık olarak da yapmak doğru
değil! Çünkü hemen sırttır, hemen belli olur.

Hemen boyaları dökülür. Bunu kalpten yapmalıyız. O insanı mutlaka sevebilmeliyiz, severek yapmalıyız. Tenkidimizi bile severek yapmalıyız. Bu sevgi eksik olduğu zaman başarı sağlayamayız, genelleme yapamayız.

Ayrıca gördünüz son dış olaylarda meğerse neymişiz?..

Azerbaycan bizden [yardım] bekliyor. Batı Trakya bizden bekliyor.

Suriye’de [insanlar götürülüyor] ve “Bunları nereye götürüldü?” diye sormak bile yok, diyorlar. Soramıyorsunuz. Adamlar gidiyor; öldüler mi, hapis mi edilecekler hiç belli değil! İnsanın hiç kıymeti yok! Onun için faziletli bir yerde yaşıyoruz.

İnsanın kıymetinin bilindiği bir yerde yaşıyoruz. Bunun bir örneği de şudur ki bu kadar inkılap oldu, ihtilal oldu. Adnan Menderes’in asılması şeyi hariç onun dışında böyle bir şey olmadı. İnsanımız medenî. Bu medeniyetin seviyeli bir şey olduğunu başkalarıyla mukayese ettiğimiz zaman anlarız. Suriye’yle mukayese ettiğimiz zaman, Suud’la, Irak’la mukayese ettiğimiz zaman anlarız.

Onun için gerçekten başkalarının bizden bir şey bekleme hakkı vardır. Asırların centilmenliği, çelebiliği içimize sinmiştir.

Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadr ü kıymetten

Her ne kadar tahrip de olsak çamurdan yıkandıktan sonra elmas yine elmadır, yakut yine yakuttur. Ecdadımız iyi bir terbiye vermiştir, nur içinde yatsınlar. Biz o terbiyenin sermayesini kullanıyoruz. Onun mirasıyla yaşıyoruz.

g. Tüm Dünya İnsanları Bizi Bekliyor

Lütfen birbirimizi sevelim. Ama yapmacık olarak değil, hakikaten sevelim. Lütfen birbirimizin dedikodusunu yapmayalım, lütfen birbirimizin gıybetini yapmayalım, lütfen birbirimize yardımcı olmaya çalışalım, destekleyelim. Çünkü burada ayakta durursak Azerbaycan da bizden bir şey bekliyor, Orta Asya da bizden bir şey bekliyor, Bulgaristan da Yugoslavya da Kıbrıs da Yunanistan da bizden bir şey bekliyor. Belki Avrupa da bizden bir şey bekliyor... Farkında olmadan ihtiyacı nereden karşılanacağını bilmeden dudağının kuruluşu içinde yutkunuyordur. Belki Amerika da bizden bir

şeyler bekliyordur ve öyle! Bunun böyle olduğu muhakkak!

Muhterem kardeşlerim!

Lütfen inhisar altına alıcı, küçültücü, kısırlaştırıcı, çıkmaz yollara girmeyelim. Geniş ufuklara [açık olalım]. Gelebildiği kadar insan gelebilsin. Kucaklayabildiğimiz kadar açalım kucağımızı. Öyle açalım ki...

Küçük çocuğa soruluyor:

“Ne kadar seviyorsun beni, anlat bakalım.”

“Şu kadar seviyorum.”

Biraz daha, biraz daha... Elini açabildiği kadar açıyor.

Biz de kucağımız ne kadar geniş açılırsa o kadar insanları kucaklayalım!

h. Basın Yayını Realist Kullanmak

Muhterem kardeşlerim!

Basın yayına çok büyük önem verelim. Basın ve yayının realist olarak kullanıldığı kanaatinde değilim. Mesela dergilerimizi şubelerimizin ve insanlarımızın haberleşmesinde araç olarak kullanma yok! Ya vakıf bir bülten çıkartacak şubelerine dağıtacak, böyle bir şeyler

temenni etmiştik ya da dergi yöneticileri, dergilerin bir iki sayfasını vakıf hizmetlerinin haberlerine tahsis edecekler! Böylece ayda bir haberleşme, güzel bir koordinasyon sağlar. Bazı emirler, bazı tavsiyeler hemen şubelere ulaşabilir. Onun için bu dergilerin haberleşme vasıtası olarak kullanılmasını da önemli bir şey görüyorum.

Teklif Dergisi'ni çok seviyorum. Onu çıkartan kardeşlerimizi de çok takdir ediyorum. Keza tıp sahasında dergi çıkartan kardeşlerimizin başarılarını da tebrik ederim.

Akşamki gösterilerden sonra benim hatırıma şunlar geldi:

Biz tiyatro, gösteri ve temsil sahasında başkaları kadar hr değiliz, başkaları kadar serbest değiliz.

Muhterem kardeşlerim!

Biz ancak güzel şeyleri söyleyebiliriz. Rol icabı bile çirkin şeyleri söylersek günah olur. Çünkü Peygamber Efendimiz;

“ şeyin şakası da ciddidir ciddisi de ciddidir!” diyor.

Mesela iman!

Rol icabı birisi kâfir rolü oynarsa kâfir olur, Allah saklasın. Çünkü imanın şakası olmuyor. Şakası oluyor ama şakası da ciddiye gidiyor, ciddiye geçiyor. Hadîs-i şerîfler vs. öyle değil mi?!.. Bunların şakası olmuyor.

Karı boşamanın şakası olmuyor!

“Şaka söylemiştim canım. ‘Boş ol...’ dedim de yok, şakaydı. Gitme gitme!..”

Bitti! Sen ona ‘Boş ol.’ dedin, karı boşandı!

Köle âzat etmek de öyledir!

“Âzat ettim seni, hoşuma gittin, aferin güzel hizmet yapmışsın...”

Gidiyor.

“Nereye gidiyorsun?”

“Âzat ettin ya!”

“Şaka yapmıştım...”

Geçmiş ola! Şakası filan yok, bu işler ciddidir.

i. Müslüman’ın Gösteri (Film, Tiyatro, vb.) Ahlakı ve Tarzı

Onun için biz temsillerimizde de mutlaka kendi kalite damgamızı vurmamız gerekir. Bizim bir temsil ihtiyacımız olabilir, bir şeyi temsil etmek gerekebilir. Ama mutlaka güzel şeyleri

temsil etmek zorundayız. Mecburuz, hür değiliz. Günah işlemekte hür değiliz, onun için hür değiliz. Allah'a karşı sorumluluğumuz var.

Mesela bir kahramanın hayatını temsillendirebiliriz. Bir büyük zâtın güzel sözlerini temsillendirebiliriz de bir küçük zatın rezaletini temsillendiremeyiz! Elimizde o hürriyetimiz yok! Kardeşlerimizin, çalışmalarını o tarzda yönlendirmelerini tavsiye ederim. Güzel manzumeler okumalarını ve mesela cömertlikle ilgili, Allah'ın yoluna hizmetle ilgili, imanın kuvvetiyle ilgili, fedakârlıkla, salâvet-i diniye ile ilgili [temsiller yapmalarını tavsiye ederim].

Diyelim ki *Tezkiretü'l-evliyâ*'dan, büyüklerin menakıbından güzel sahneler bulup onları temsil edilebilir.

Ama şunu hepimiz zaten özel sohbetlerimizle birbirilerimize söylüyoruz:

Negatif tenkitte bir fayda yoktur! Çirkinleri ortaya döküp de onlardan konuşmak vakti zâyî etmektir. Güzelleri anlatıp güzellerle vakitlerimizi dolduralım. Zaten ömrümüz mahduttur, zaten her şeyi yapamayacağız. Gönlü-

müzden geçen şeylerin binde birini mi yapacağız, milyonda birini mi yapacağız, bilmiyoruz! Ömür azizdir, vakit kıymetlidir.

Allah kıymetli vakitlerinizi Allah yolunda sarf ettiğiniz, lütfettiğiniz için, masraf ettiğiniz için, uykusuz kaldığınız için, evinizin rahatını terk ettiğiniz için hayır hizmetlerinizi ümmetin hizmetine tahsis ettiğiniz için her şey için razı olsun. Rızası yolunda dâim etsin. Cennetiyle cemâliyle cümlelerinizi müşerref eylesin.

es-Selâmu aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtüh!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Recep 1410 / 11.02.1990

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

